

JUAN GOYTISOLO

Yanık Tenliler Dikkat!
Les Bronzés, Attention!

74

Juan Goytisolo
Romancı ve
yazar, Paris'te
oturuyor,
İspanya
doğumlu.
Novelist and
writer, lives in
Paris, born in
Spain.

O güneşli, harika tatilinizden döner dönmez, ister denizden, ister dağdan geliyor olun, sakın metroya binmeyin: yanlışlıkla bir yabancıyla karıştırılmanız için güneşin yüzünüzü tam kıvamında yakmış olması yeterli olacaktır. Hele oldukça eskiye dayanan vatandaşlık hakkınızla ateşli yurtseverliğinize karşın, yoksul soyunuzu açıkça ele veren yüz çizgileriniz, özellikleriniz varsa: hafifçe brakisefal kafatasınız, gür, siyah, kıvırcık saçınız, çıkık elmacık kemikleriniz, saf kan ulusal örneğe yakışmayacak kadar kalın alt dudığınız... Kötü hava koşullarının kavurduğu; ya da tedbirsizce renklendirilmiş, üstelik güneş kremi denen şeylerle renklendirilmiş mat teniniz, dikkatleri istemeden, bir mıknaş gibi üstünüze çekebilir, her çeşit rastlantıyla serüveninin odağı olabilir. Örneğin, metronun merdivenlerinden indiniz, geçitte, kendi halinizde, düşüncelere dalmış yürüyorsunuz, diyelim; bir de bakıyorsunuz, üniformalı birkaç polis güneş kremi tüketicilerinin kesif kitlesi arasından, sizi gözüne kestirmiş ve öteki zanlılarla birlikte, sizi güneşli bir deniz beldesinin turistik güzelliklerini – alay edercesine – öven ışıklı ve çok incelikli bir reklam panosunun önüne sürüklemiş: benzersiz kumsallar, üç kuruşluk fiyatlar, ucuza yanık ten! Eğer, bu gibi durumlarda hep olduğu gibi, çok aceleniz varsa, yersiz bir hırçınlığa, içler acısı bir edepsizliğe kapılır, şefkatle kolunuzu tutan görevliden açıklama talep ederseniz, görevli, ustalıkla bir karate vuruşuyla sabırsızlığınızı hemen giderecek, siz de, kendinizi düşüncesizliğinizin cezası olarak, yerde gerekçesiz bulacaksınız. Eğer, olup bitenleri hâlâ anlamaz, bu küçük düşürücü, gülünç durumda, maruz kaldığınız insanlıkdışı davranışa hâlâ karşı çıkar, suçsuzluğunuzu haykırarak savunur, ya da daha vahimi,

A peine rentrés de vos merveilleuses vacances ensoleillées, que vous reveniez du bord de la mer ou de la montagne, n'allez pas prendre le métro: il suffira que le soleil ait hâlé à point votre visage pour qu'on vous confonde sans penser à mal avec un métèque: surtout si, malgré votre naturalisation déjà ancienne et votre inaltérable ardeur patriotique vous présentez des traits et caractéristiques qui dénoncent clairement vos modestes origines: crâne légèrement brachycéphale, cheveux drus, noirs et frisés, pommettes saillantes, lèvre inférieure plus épaisse qu'il ne sied à un pur spécimen national: votre teint mat, tanné par les intempéries ou Imprudemment coloré, de surcroît, par les crèmes dites solaires, peut attirer sur vous l'attention: déclencher sans le vouloir, comme un aimant, toutes sortes de hasards et de tribulations. Vous descendez, par exemple, les marches du métro, vous avancez trapquiellement dans le couloir, tout à vos pensées, quand un groupe d'agents en uniforme vous choisira dans la masse compacte des usagers et vous acculera ainsi que d'autres suspects contre une affiche lumineuse et sophistiquée qui vante, comble d'ironie, les beautés touristiques d'un paysage marin ensolleillé: plages sublimes, prix mirifiques, bronzage bon marché! Si, comme il arrive dans ces cas-là, vous êtes très pressé et, faisant preuve d'une mauvaise humeur intempetive ou d'une lamentable impolitesse, vous exigez des explications du fonctionnaire qui vous retient affectueusement par le bras, celui-ci calmera aussitôt votre impatience au moyen d'une prise experte de karaté qui vous fera toucher le sol inopinément et vous laissera à bout d'arguments. Si vous ne comprenez toujours pas ce qui se passe et, dans cette position humiliante et ridicule, vous protestez contre l'indignité dont vous êtes l'objet, vous proclamez à grands cris votre innocence et, plus grave encore, vous portez maladroitement la main à votre poche pour en

JUAN GOYTISOLO

75

patavatsızlık ederek, elinizi cebinize sokup kökeninizi tartışmaya yer bırakmayan bir biçimde kanıtlayan kimlik belgenizi çıkarmaya yeltenirseniz, bu budalaca, gülünç davranış, apayrı bir biçimde yorumlanabilir; yorumlanacaktır. Usta siyah kuşağın üç meslekdaşı, hiç vakit kaybetmeden arkadaşlarının yardımına koşacaklardır. Siyah kuşak, üstünüzde yeni bir karate hücumu denerken, ötekiler, bedeninizin karşı koyan ve debelenen bölümlerini, sizin tam ve kesin zararsızlığınızdan emin oluncaya kadar kıskıvrak yakalayacaklardır. Derken, yırtık giysilerinize aldırış etmeden, sizi yaka paça tutarak, demin ne güzel kayıtsızca iniyor olduğunuz merdivenlerden, ayaklarınız asla yere değmeden yukarıya çıkmanıza yardımcı olacakları gibi, sizi, özgün, asla kestiremeyeceğiniz bir yere, polis arabasına götüreceklerdir. Orada siz, taşkın öfkenizin yol açabileceği olası zararlara karşı önlem mahiyetinde, daha etkili bir güvenlik amacıyla, bedeninizdeki birtakım noktalar çizme ökçeleriyle çiğnensin diye, yüzükoyun yere yatırılmışken, taşıt, bölge polis noktasına doğru hızla yola koyulacak ve çılgın düdüğünü var gücüyle çalarak, şehri bir ucundan ötekine aşıp gidecektir. Eğer, düşüncesizlik edip kımıldar, ancak kimlik belgesi taşımayan bir zenciye uygulanabilecek bu davranışa karşı çıkar, doğuştan aptallık ya da edepsizlikten ileri gelen bir taşkınlık ve şuursuzluk ortaya koyarak, kin dolu hakaretler ve asılsız iddialar savurursanız, size eşlik eden dört şahıs, perhiz, izin, nöbet ve görevleri hakkındaki boş gevezeliklerine ara verip, enerji ve ivedilikle bu küstahlığa son vermenizi bildirecekler, yani, lanet yağdıran o ağzınızı açarak lobutlarını boğazınıza daldıracaklardır. Eğer, güneş yanığı teniniz, maço tavırlarınızla, düşüncesizlik edip de, metro geçitlerinde sayın bayım, kendinizi tehlikeye atıyorsanız, işte size saygı kavramını sonsuza dek aşılacak olan muhteşem bir edep ve görgü dersi!

sortir des papiers qui prouvent votre indiscutable nationalité, ce geste impulsif et stupide risque d'être, et sera, très différemment interprété. Les trois collègues de l'habile ceinture noire viendront aussitôt à la rescousse: tandis qu'il vous soumet à une nouvelle prise infaillible, les autres immobiliseront de concert vos extrémités qui protestent et s'agitent, jusqu'à s'assurer de votre totale et définitive innocuité. Alors, vous saisissant sans égards pour vos vêtements déchirés, ils vous aideront à monter presque sans toucher terre le même tronçon que vous aviez descendu quelques instants auparavant, plein d'une insouciance légère, afin de vous conduire vers une destination originale et imprévue: le fourgon cellulaire. Là, en prévision des dommages éventuels que pourrait causer une hargne incontrôlée, ils vous maintiendront à plat ventre pour plus de sécurité, les semelles de leurs bottes appuyées sur différents points de votre corps, tandis que le véhicule se dirige vers le commissariat de police de son arrondissement et traverse la ville à toute allure en actionnant sa sirène endiablée.

Si vous essayez inconsidérément de remuer, si vous vous révoltez contre ce traitement applicable à un nègre sans papiers et, faisant preuve d'une témérité et d'une inconscience qui frisent l'idiotie congénitale ou le cynisme, vous proférez des insultes rancunières et des assertions mensongères, vos quatre accompagnateurs interrompent leurs propos anodins sur leurs diètes, permissions, permanences et services pour couper court, avec promptitude et énergie, à ces insolentes jacasseries: ils vous obligeront à ouvrir votre bouche médisante et vous enfonceront leur massue jusqu'au fond de la gorge.

Splendide leçon d'usages et de manières, destinée à vous inculquer à jamais la notion du respect, si, bruni par le soleil et avec des airs de macho, vous vous aventurez, mor cher monsieur, dans les couloirs du métro!